Մանզումեի Էֆքեարը սէնէ-ում 300 նիւսխէ վերիլիպ, սէ-նէվի գը յիլթի, Իսթանպոլ ի-չինկէչէր ագճէ 250, վէ ալ-թը պալըրը 125 դրշ. վէ թաշ-բալար իչին բօսթա փարասը սախի իչինէ օլարագ, սէ-նէվի գէյմէթի սաղ ագճէ 250 վէ ալթը պալըրը սախի 125 դրշ. օլաճագ տըր։

Վէ պէհէրանիւսխէսի 40-ար փարաեա սաթըլաճագ տըր։

Անանդաղի Էֆքեար

ՄԻԻՆԱՏԻ

Իսանաթըն պէհէր սաթը իչին պիրինճի տէֆտաա 3 իքինճի տէֆտաա, 2 վէ ի-չինճի վէ սայիր պէֆալարը տա 1էր դրշ. ալընաճագ տըր։

Մէքթուպ վէ սայիրէ, Ոկ-սղլունտա Ցօղրու-եօլտա 467 նիւմէրօլու խանէտէ ԼԷ-ՎԸՆԹ ՀԷՐԸԼՑ թաղիս-նէսինէ կարապէտ Ց. Փա-նոսեան իմինէ կէտմէրիլէ-ճէք տըր։

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՑԷ ՎԷ ՄԷՎԱՏՏԸ ՍԱՑԻՐԷ

ՏԷՕՐՏԻՆԱՀԻ ՍԷՆԷ ՌՏԱՂ ԶԻԼԳԱՏԷ 2 — 1870 ՅՈՒՆՎԱՐ 21 ՇԱԲԱԹ-ՄԱՐԻՀ — ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ ՓԵՏՐՎԱՐ 2 — ՆԻՒՄԷՐՕ 1137

ԻՍԹԱՆՊՈԼ 21 ՅՈՒՆՎԱՐ

ԽԱՐԻՃԻՅԷ

ԲՕՇՖՕՐՈՒՆ ՄՈՒՀԱՖԷՄԷՅԻ ՀԷՐԻԼՄԷՍԻ

(Մանսուրեան 1136 ընդ. Նուսխէ-ինտէն պաբէսէ)

Մ. Էնէսթ Բիդար—Իսթիլալ մէսէ-լէսի իւշէրինէ, հիւքիւմէթին արզու իթ-տիյի կիպի, աշթը այտան պէրու, միւ-ճատէլէլէր տէվամ իթմէքտէ տիր (ա-պէսիեաթ)։

Մ. Էմիլ Օլիվիէ—Էվվէլ. էկէր հիւ-քիւմէթ, սիլահա տավէթ իտիմքէյի ճէզասը պըրագը իսէ, նէթիճէսինտէն նէ զուհուր իտէճէկինի պիլիրսիսինիզ։ Իշթէ, հէնուզ պու տապրգատա, Մ. Էրնէսթ Բիդարը սէյլէտիյինի իշէթտի-նիզ։ Իշթէ, հիւքիւմէթէ գարշը, սապը իթմիշ օլմասը իչին, էն զիեատէ էմրի իթիտալ իւղրէ (չափաւոր) իտիլմիշ օ-լան սիթէմ. եանի, կիւեա հիւքիւմէթ, պիր խօշնուտիեէթ վէ պիր մէնֆաաթ կէօրմիշ օլտուղու իչին, էյլէ իճրա-ատիլարա միւսաատ իթմէքտէ իմիշ։ Մ. Բօշֆոր քէնտիսի, տահա զիեատէ պէր-բաղ սուրէթտէ, օլ խուսուս իւզէրինէ էֆքեար պէեան իյէմիշ տիր։ «Բէֆօրմ զազէթասընդեն» տէմիշ տիր Մ. Բօշֆոր, «պիհուզուր օլաճագ պիր սէպէպի եօք տուր. հիւքիւմէթլէրին իչինտէ էն զի-եատէ, պիւյիւք սէօյլէրի օլան պիր հիւ-քիւմէթին (Ֆրանսըզ հիւքիւմէթի) զօր-գագ վէ նամուսանէ պէեանաթլարընա, նէ գատար գուլագ ասմագ լազըմ կէլտի-յինի։ Բէֆօրմտան զիեատէ պիմիշ օլ-մասամտախի հիչ տէյիլ իսէ անընգատար իյի պիլիրիմ»։ Էկէր հիւքիւմէթ, քէն-տի ուսուլինի տէյիշթիրիպ, տավաեա գալգըշմաեա չըգըշըր իսէ, էֆքեար սէրպէսիեէթինի թազէիդ իթմէքտէ, վէ պիր մէպուսուն նագս օլունմազ օլմասընը (երեսխոխանի մը անբունաբարելի ըլ-լալը) աեագ աշթընա ալմագտա, վէ ագսիւլ ամէլ (յետադէմ) հարէքէթտէ պուլունմազտա տըր տէյի, սէսլէր եիւք-սէլմէեէ պաշլար։ Հագըգաթէն նէ՞ թա-րիդ թուրթմաշը տըր (եիւքսէք սէսլէ թահսին ալէամէթլէրի)։ Կէրէք եաբ-մազտա, վէ կէրէք եաբաճագ օլ-տուղումուզ շէյ, անճագ շունտան իպարէթ տիր, եանի, էֆքեարլա-ը, միւճատէլէլէրի, վէ քրիթիգա-լարը, հաթթա հագգընը վէ թէճավու-ղի (չափազանց) տախի օլսալար, երինէ, քէամիլէն, անէրի սէրպէսթ պըրագա-ճաղըզ. ֆագաթ, Հիւքմտարա գարշը օլան ըէզալէթլէրի, վէ սիլահա տավէթ իտիմքէքլիքլէրի, ասլա թէրէտտիւտ կէսթէրմէկլէրէք, պասթըրաճաղըզ տըր։ Սիզտէն պիր թահսին ալէամէթի թահ-սիլ իթմէք նէրէթի իլէ, զօրզմասըզ-մըզ պիր իսթիլալ հագգընտա, տէհշէթ տիւշար օլասընը զ տէյի։ Թէճրիպէ իտէ-ճէք տէյիլ իմ։ Նասըլ քի սէօյլէտիմիս, պէզ էօյլէ հարէքէթ իտէճէյիզ. եանի, հէր իյի հէմշէհրիլէրին զազապը-նը թահրիդ իտէն, վէ անէրին էսէֆ վէ քէտէրինի մուճիպ օլան, կիւնլիւք գա-ըշըգըլըգլարա, պիր նէթիճէ վերէճէ-յիզ։

Մ. Ֆէրրի—Սիզ գարըշըգըլարը իպգա իթմէքտէսինիզ։

Մ. Էմիլ Օլիվիէ—Պիզէ տէնիր քի, գարըշըգըլարը, ուզուն միւտտէթ տէվամ իթտիրիրիզ տէյի։ Հալ պու քի, օլ խուսուստա իսքեաթ օլմանըզ իչին, անճագ զազէթալարը օգուտմանըզ քիֆայէթ իտէր։ Անէրի օգուտուղու-նուզտա, Վիքթօր Նուարը ճէնապէսի գալարբրլաճագ կիւնիւ, պիր գարըշըգ-ըզ չըզարմագ իչին իճրայէ գօնուլան ճաշտ ու իգտամաթը պօշա չըգմըշօլ-տուղու իչին, ֆէսատրիչէլէրին, պիր եէնի թէճրիպէ տահա իտէճէքլէրինի պիլտիրմիշ օլմալարընը կէօրէճէքսինիզ։

Մ. Կարնիէ Բաժէս—Էկէր, ասայի-չի հալին իպգասընը արզուլէմէքտէ ի-սէնիզ, տավաեա չէքմէքլիյի չըգըշ-մագտան կէրի տուրունուզ։

Մ. Էմիլ Օլիվիէ—Պիզ էմինիզ քի, Բարիս էհալիսի, տթէչի վէ չափուգ թահրիդ օլուր օլմասը իլէ պէրաբեր, ոգալլը վէ ալիճէնագ տախի օլմուշ օ-լան պիր էհալի օլտուղունտան, քէնտի քէնտիսինի, գարըշըքլըքլարա վիրմէ-եէճէք տիր. Բարիս էհալիսի, պու իյ-զահաթլարը օգուտուղտան սօնրա, պի-ղիմ թէտպիրլէրիմիզին, քէնտիլէրինէ գարշը հիւճում իթմէքլիք արզուսուն-տան նէչէթ իթմէյիպ, իլա, անճագ, քէնտիլէրէ վիրիլէն մէմուրիեէթի ֆէ-նաեա գուլլանան ատէմլէրէ դարշը, քէնտիլէրինի մուհաֆազա իթմէք ար-զուսունտան նէչէթ իթմէքտէ օլմասընա իսքեաթ օլաճազլար տըր։ Ֆագաթ, էկէր պիր եէնի իսթիլալ թէճրիպէսի-նէ չըգըշըլըր իսէ, վաղիֆէմիզի նա-սըլ իճրայէ գօեաճաղըմըզը պիլիրիզ։ Էկէր սիզտէն թալէպ իյէտիյիմիզ էմ-նիեէթի, պիզէ հիմմէթ իտէր իսէնիզ, մէզքիւր էմնիեէթի, ֆէնայա գուլլա-նաճագ տէյիլիզ. չիտտէթ գուլլանա-ճագ վէ ուճ ամրէճէլէրի վարաճագ տէ-յիլիզ. վէ իճրաաթճա, նիեէթի դա-վիեէտտէ պուլունտուղումուզ հալտէ, էմրի իթիտալը (չափաւորութիւն) տա-խի, էյտէն պըրագմաեաճաղըզ տըր։ Պիր գաշ քիչի թարաֆընտան վուգու-պուլան պէտխահլըքտան նաչի, թավ-ըրմըզըն տէյիշիմէսի լաղըմ կէլմիշ օլ-տուղունու կէօրէրէք, պիհուզուր օլմա-լը տէյիլիզ։ Պիր վաղիֆէ իճրա իթ-մէքլիք, հագգանիեէթի իճրա իթմէյէ պազմաղլըգ, վէ գանունա իթաատ իթ-մէքլիք, հիչ պիր տէֆա, խէթա սա-եըլամագ. պունլարը եարմագլա, գուվ-վէթ, սէլահիեէթ, վէ իհթիրամ իտին-միշ օլուրուզ (եիւքսէք սէսլէր իլէ, ու-զուն սիւրմիշ օլան թահսին ալէամէթ-լէրի)։

Մ. Ժիւլ Սիմոն—Վագաա, մուայ-յէն սէպէպլէր իլէ, պու մատտէյի «կիւն-լիւք էսասը մատտէ» տէյի, գապուլի-տէմէզ իսէմ տէ, Մ. Բօշֆորու տավա-եա չէքմէք իւզրէ, վիւքէլա թարա-ֆընտան թալէպ օլունան բուխսաթա գարշը գուրա վիրմէքլիքտէն տախի, կէրի տուրմագ իսթէմէմ։ Մինիսթրօ-նուն (Մ. Էմիլ Օլիվիէնին) նուրթգու, պիր պիրինէ մուզայիր մանէալար իլէ տօ-լու տուր. քէնտիսի, պիր թարաֆտան, իսթիլալ վուգուրինի մէն իթմէքլիյէ նի-եէթի գավի իթմիշ օլտուղունու պէեան իթտիյի հալտէ, տիկէր թարաֆտան տախի, իսթիլալը թահրիպ իտիճի պիր բօլիթիգա թարիդի, տէր իհտտ իյլէմիշ տիր։ Մ. Բօշֆորուն, սէրպէսթ սալը վէրիլմէմիշ, վէ Բարիսէ տավէթ իթմէք իչին, քէնտինէ միւսաատ իտիլմէմիշ օլ-տուգտա, մէպուս ինթիխապ իտիլմ-էեէճէյինի զանն իթմէքլէ, Մ. Էմիլ Օլիվիէ, եանըլմագտա տըր։ Էկէր Մ. Բօշֆոր, սէրպէսթ պըրագըլմըշ օլմազ-սա իտի. քէնտիսի, պիր գաշ պին գու-բա տահա զիեատէ գազանաճագ իտի։ Մահպէստէ կէչիրլճէք օլտուղու հէր պիր սաաթ, քէնտիսինէ պինէր գուբա զիեատէ գազանտըրաճագ իտի։ Մ. Բօշֆոր հագգընտա տավա իտիլէն խուսուս, անճագ վէ սահիհէն, պիր զա-ղէթա տավասը տըր, վէ պէն հէր վա-գըթ, զազէթալարա գարշը տավա ա-չըմասընա գարշը պուլունմագտաեըմ։ Քէզալիք, սատէ սուրէթտէ, տավա-եա չէքիլմէսի խուսուսունա տախի գարշը պուլունմագտաեըմ. չիւնքի, պիր մէպուսուն նագս օլունմազ օլտու-ղու մէպուսինին մուղայիրինտէ տիր։ Թահթը թէզէքքիւրտէ պուլունան մատ-տէ, եալընըզ, Մ. Բօշֆորուն շախսը տէյիլ տիր։ ումումի գուրաե՞ը, նէ եաբալըմ (սէրպէսիյէեէթ թագըմը թա-րաֆընտան թահսին ալէամէթլէրի, վէ գուրա՞ ամթըլըն, գուրա՞, պազըրշմա-լար)։

Մարքի տը Բիր—Վիւքէլա թարա-ֆընտան տէրիւհտէ իտիլմիշ օլան թա-րիդէ գարըլերմ, ֆագաթ, անէրի իս-քեաթ իթմէյէ, չօգուգ իւմիւտիմ պու-լունմամագտա տըր։ Հալ պու քի, վիւքէլաեը, քէնտինին պիրպիրինէ մու-ղայիր մանէալար վիրմէսի իլէ, քէնտի քէնտիսինէ գաստ իթմէքլիքտէն գուբ-թարմագ արզուլէրիմ։ Պիզ նէ հու-գուղլա պուրատա պուլունմագտա ի-սէք, Մ. Բօշֆոր տախի, այնի հու-զուգլա պուրատա պուլունմագտա տըր, վէ օնա տօգանմաեա գալգըշմագ, քէաֆֆէմիզ գարշը տախի հիւճում իթմէք տիմէք տիր (սէսլէր)։ Վագաա, Մ. Բօշֆորա թասահուպ իթմէքտէ ի-սէմ տէ, Հիւքիւմտարընը վալիտէսինէ, էհլինէ վէ օղլունա գարշը հիւճումար իթմէքլիքտէն կէրի տուրմատըգճա, սի-ղին իլէ պէրաբեր, պէն տախի, Մ. Բօշֆորու, եալընըզ, վէ եիւզ իւսթիւնէ պըրագմագըլըքտան կէրի տուրաճագ տէյիլիմ, Պէն Մ. Բօշֆորա գարշը օլա-րագ, քեաֆֆէյի էվլատլարա, գօճա-լարա, վէ բէտէրլէրէ միւրաճաաթ ի-տէրիմ (կիւլմէքլէր—լէ «գուրա» իսթէ-բիզ տէյի պաղըրշմալար)։

Մ. Ֆէրրի—Միւճատէլէյէ խիթամ վէրիլմէքլիյէ գարշը տուրմագ իչին, աեագա գալգարըմ. էկէր, սէօզ սէօյ-լէմէք իչին իսիմլէրինի դայա իթտիր-միշ օլան մէպուսլարընը քեաֆֆիսինի տախի տիյնէմէքսիզին, միւճատէլէյէ խիթամ վիրմէք գարարը իթմիշ իսէնիզ, սիզէն գուրալարընը, հագգանիյէթ գուրասը օլմաեը, իլլա բօլիթիգա-ճա պիր ճէպր գուրասը օլմասը չիքա-յէթինի, իւզէրինիզէ տավէթ իթմիշ օ-լաճագսընը (սէսլէր, գուրա՞, գուրա՞, պաղըրշմալար)։

Մ. Կամպէթթա—Միւճատէլէյէ խի-թամ վէրիլմէսինէ գարշը սէօյլէմէք խ-թէրիմ։

Ըէյիս—Վագ օլունան թէրթիպաթ միւճիպինճէ, գուրաեա գարշը, եա-լընը զ պիր նէֆէր մէպուսուն սէօյլէ-տիքլէրի, տինէնիր։ Շիմտի, Մէճլիս-սին գարարընը թալէպ իտէրիմ։

Պատէհու, միւճատէլէյէ խիթամ վէրիլմիշ օլմասը, պէեան գելընը։

Մ. Կիւեօ Մօնբայրու—Միւճատէ-լէյէ խիթամ վէրմէնիզ իլէ, մէպուս-լարը, քէնտի գուրալարը սէպէպլէրինի պէեան իթմէլէրինէն մէն իթմիշ օլուր սունուզ։ Պէն, պաշղալարընը կէօս-թէրտիքլէրի տէլիլլէրտէն պաշգա տէ-լիլլէր մէյտանա գէլմագ իչին, միւճա-տէլէնին խիթամ վէրիլմէսինէ գարշը պուլունմագտաեըմ։

Մ. Էսթանսելէն—«Կիւնլիւք էսասը մատտէյի» իմզալամըզ օլան մէպուսլար, արթըք իսիթիլալլար զուհուրա կէլմէմէ-սինի, Հիւքիւմէթտէն զիեատէ արզու-լէմէքտէ տիրլէր, վէ էյլէ իթթիգատ-իթմէքտէ տիրլէր քի, իսիթիլալլարընը վու-գուինի մէն իտէճէք օլան էն ալէա թա-բրիդ, տավաեա չէքմէքլիքլէ, էնէ-տէն էնէիյէ ճօշկունլուգլար թօխտամ-էքիլմէմէսի թարիդի տիր։ Պիզիմ թէք-լիֆ իթմիշ օլտուղումուզ թարիդ։ Հիւ-քիւմէթին, եանըզ պիր հէյեէթտէն կէ-րի չէքիլմէսի իչին, քէնտինի տօսթանէ պիր էլ ուզատըմըզ օլմասընը իլան իթ-մէքլիք թարիդի տիր։

Ըէյիս—Գուրա վէրիլսին։

Պատէհու գուրալար եազըլմըշ, վէ շու աթիտէքի նէթիճէ հուսուլէ կէլմիշ տիր։

Բօշֆորու տավաեա չէքէպիլմէսի հագգընտա, վիւքէլաեա սէլահիյէեէթ վէ-րիլմէսի իչին 222 գուրա

Մուղայիրի օլարագ 34 »

Մ. Կամպէթթա—Մ. Ֆէրրի վէ Մ. Պանսէլ բէֆիքէլէրիմէ, վէ քէզալիք պա-նա, սէօզ սէօյլէմէքլիյէ բուխսաթ վէ-րիլմէմիշ օլմասը իչին, բրօթէսթօ իտէ-րիմ։

Ըէյիս—Հէր վագըթ, սէօյլէյիլ-տիքտէն սօնրա, պիր էֆքեար վիճուլ-լէ կէլտիքտէ, մէճլիսին, միւճատէլէյէ խիթամ վիրմէյէ հագգը վար տըր։ Պունտանտա մատտա սէօզ սէօյլէմէք ի-չին, իսիմլէրինի գայա իթտիրմիշ, ֆա-գաթ միւճատէլէյէ կէրէշմէքլիյէ միւգ-թէտիր օլամամըշ օլանլար, եալընըզ սիզ տէյիլ իտինիզ։

Մէզքիւր միւճատէլէնին նէթիճէսի օլարագ, Մ. Բօշֆորուն տավաեա չէ-քիլմէսի իչին, գանուն մէմուրլարընա բուխսաթ վէրիլմիշ տիր։ Պատէհու մէճլիս տաղըլմըշ, վէ սօգագտա պուլունան իգտիհամ տախի տաղըլմըշ օլտուղուն-

տան, անճաշ պիր գաչ սէյիրճիլէր կէօ-բիւնմիւշ տիւր։

Պալէատ զիքր իտիլէն մէճլիսին կիւնիւ, ախշամ իւսթիւ, 150–200 նէ-ֆէր գատար կէնճ ատէմլէր, խայլիճէ վագրթ, Մ. Բօշֆօրուն կէլմէսի իչին, Բարիսին Բլաս տը լա Գոնդօրտ նամ մա-հէլլինտէ, պէհուտէ եէրտէ պէքլէ-տիքտէն սոնրա, նիհայէթ սապրրլարը թիւքէնէրէք, Մարսէյյէզ նամ պէս-թէյի թէրլէննիւմ իթմէյէ պաշլամըշ-լար, վէ «եաշասին Բօշֆօր» պաղրրա-րագ, սօղագ սօղագ տօլաշմըշլար տրը։

Մ. Բօշֆօր իսկ, օլ կիւնիւ, Տաավի նաղբրը Մ. Էմիլ Օլիվիէ իլէ իթմէշօլ-տուղու միճատէլէնին սուրէթինի, թապ-խանէտէ, թասհիհ իթմէքտէ իտի։

Մէզքիւր գալապալրք, թապխա-նէնին էօնիւնէկէլտիքտէ, Մ. Բօշֆօրուն տօսթլարընտան պիրիսի տիշարը չրգ-մըշ, վէ քէնտիլէրինէ կէօրիւնէմէէէ-յինին սէպէպինի պէեան իտերէք, օնուն թարաֆընտան մազուր տիլմիշ տիր։

Իքի իւչ սաաթ սոնրա, թէքրարէն, Մարսէյյէզէն թապխանէսինտէ պիր իզ-տիհամ պիրիքմիշ, վէ իւչ չարեէք գա-տար օրատա գալարագ, «եաշասը՝ն Բօշֆօր, եաշասը՝ն ճիւմհուրիյէթ» պաղ-ըրըշարագ վագրթ կէչիրմիշլէր, վէ պա-տէհու, պիր պէօլիւք թէչքիլ իտէրէք, թէքրարէն եօլա չրգմըշլար։ Վէ Մար-սէյյէզի թէրլէննիւմ իտէրէք, վէ արա-տա սօղուգ ալմագ լազըմ կէլտիքտէ, «Իսկ՝ասը՝ն Բօշֆօր» պաղրրշարագ։ Պուլ-վաք Մօնմարթրը նամ մէչհուր ճատտէյ չրգմըշլար։ Սրատա, թապիեաթը ի-լէ, պիր թագըմ խօվարտալար տախի պունլարա գարրշարագ, պիր քէօչէտէ բէք պիւյիւք պիր գալապալրքլա տուր-մուշլար վէ Մարսէյյէզին թէրլէննիւմի-նէ տէվամ իթմիշլէր իսկ տէ, պունլարը իշ եէրինէ գօեան օլմամըշ վէ հիչ պիր զապիթ մէյտանա չրգմամըշ, վէ պա-տէհու մէզքիւր գալապալրք, քէնտի քէնտինէ տաղրմըշ տրը։

Ֆրանսանըն Տաավի նաղբրը Մ. Է-միլ Օլիվիէ, իմզասընը վագ էյլէսին ի-չին, Իմբէրաթօր Ղ,սբօլէոն հագրէթլէր-ինէ, պիր էմրնամէ սուրէթի թագտիմ էյլէմիշ տիր։ Ճէզա գանունանամէսինին 89 ունճու մէնտի ահքեամընճա, ա-լէյհէրինտէ հիւքմ օլունմուշ օլուպ, կէ-չէն սէնէնին օգօստոս 15ինտէ իհսան ի-տիլէն ավքը ումումիտէն տիշարը գալ-մըշ օլան պաղը գաթլարա տախի, ավք իտիլմէսի, մէզքիւր էմրնամէ, իլէ պէեան գըլընճագ իմիշ։

Պունտան չէնտ սէնէ մուգատտէմ, Իմբէրաթօր վէ իմբէրաթօրիչա հագ-ըրաթը թէսաթրօեա կիթմէքտէ իքէն, Օրսինի վէ ըէֆիքլէրի թարաֆընտան, էօմրլէրինէ գաստ իտիլմիշ, վէ պատ-հու պիր դաչ նէֆէր քէսան, Օրսինի տախի տախիլինտէ օլաբագ գաթլ ի-տիլմիշլէր իտի։

Մէրգումուն ըէֆիքլէրինտէն օլուպ-տա, էպէտի սուրէթտէ գալէպէնտ օլ-մագլըղա հիւքմ իտիլմիշ օլան Կրէքքօ, Իմբէրաթօրի, Աքուկլիոնի, վէ Մարի-էթ նամ տէօրթ նէֆէր մահպուսլարտա-խի, մէզքիւր էմրնամէ իլէ, մահպու-սիեէթտէն գուրթարըլմաճաղլար, վէ «մուխաթարալը էճնէպիլէր» մագամընտա թուրթուլարագ։ Ֆրանսանըն սինոր պաշըսընա գատար կէօթիւրէլէճէքլէր, վէ պիր տահա Ֆրանսանա տեագ պաս-մամագ չարթը իլէ, սէրպէսթ սալը վէ-րիլէճէքլէր իմիշ։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

ՄԸՍԸՐ

Իակէնտէրիյէտէն ալաֆրանկա յուն-վար 25 թարիխիլէ Լէվրնի Հէրրլա զա-զէթասընա շու վէճհիլէ եազըմըշ տրը։

Խրտիվի Մըսրրն, աչրգատան աչ-ըզա իսեան պանտէրասընը քիւչատա իթ-միշ օլսուղունու սիզլէրէ պիլտիրմէք իչին պիր գաչ սաթը չէյ եաղմամա ըուխսաթ իտինիզ։ Պիւթիւն Մըսրը սէվահիլի, թօփլար իլէ դափլան-մըշ, պիր չօգ ասաքիրտէն միւրէք-քէպ պիր օրտու թէչքիլ օլունմուշ, պա-շը պօզուք սիւարի պէօլիւքլէրի թէչ-քիլ էյլէմէք իւզրէ, Պէտէվիլը տավէթ օլունմուշլար, Սրմըսթրանկ թօփլարը, էյնէլի թիւֆէնկլէր, գարթուշլար, վէ հէր նէվի միհիմմաթը հարպէյէ, պէօ-յիւք սիւրաթլէ գարաեա չըգորըլմագ-տա, Օսմանլը ասաքիրի վէ Օսմանլը մէմուրլարը եէրինէ, Մըսրրը տատմ-լար նասսլ օլունմագտա տրը։ Գանտի-անըն իսթիքլալ սէրկէրտէլրի, քէգա սէֆէր եօլտաշլարը, պուրատա պու-լունմագտա տրբլար։

Գօրֆուտան կէլէն վարթ, 400 ա-տէմ կէթիրմիշ տիր, պունլար, տէր հալ, մախսուս տէմիր եօլ արապալարը իլէ Գահիրէեէ իրսալ գըլընմըշլար տրը։

Էվվէլսի կիւն Գանտիտատան պու-ըաեա վասրլ օլան պիր գրթա թունուղ վարթրու 4—500 քէչի կէթիրիպ, պուն-լար տախի, Գահիրէեէ իրսալ գըլընմ-ըշլար տրը։

Խրտիվի Մըսրը, ահմանամէէր մու-ճիպինճէ, աղլինէ սէպէպիեէթ վիրէ-պիլիր օլան պու թարգ կէօսթէրիշլէրտէ նա՝սրլ պուլունմագտա տրը տէյի հէր քէս քէնտու քէնտուլէ սիւալ էյլէմէքտէ տիր, Հիւքիւմէթի սէնիյէ, մուգավէ-մէթ էյլէմէք իչին, Խրտիվին պու թարգ թէտպիրլէրինէ նա՝սրլ միւսաատէ իթ-մէքտէ տիր, Պու սուրէթլէ հիւքմիւ թահթընտան չրգապիլմէսի իհթիմալէն օլան Մըսրը իւզրինէ օլան հուգուգ-լարընը պաղը սաղլամագ սոնրատան Պաալը ալի իչին, միւմքինսիզ օլաճագ տրը։

Տարմի սուրէթտէ սէֆարէթխանէլէր իպգա օլունալըտան պէրու, Պաալը-Ա-լի նէզտինտէ նասլ օլունան սէֆիրլէ-րին, հիւքիմէթ մալի օլան զոնագլար-տա իգամէթ իթմիշ տիր, ըսքին սոնրատան Ֆրանսա հիւքիմէթի, Խաթանպօլտա, սէֆիրի իչին մախսուս պիր սէֆարէթ-խանէ ինչա իթատրթմիշ օլտուղունտան, Բարիստէքի Օսմանլը սէֆիրի տախի քէնտի թարաֆընտան, Ֆօրպէն օթէ-լինի թէրք պիրլէ, քէնտի հիւքիմէթի մէսարիֆաթը իլէ, սայիր պիր օթէլտէ իգամէթ իթմիշ տիր։

Խրրիսթիեան հիւքիմէթլէրինտէն էքսէրիսի, սէֆիրլէրինէ մուգապէլէթէն պիրէր սէֆարէթխանէ թախսիս իթմէք-լիք էսկի ուսուլինի հալա սագլամագտա տրբլար։ Մէսէլա, Զաթը հագրէթինտան, պու տէֆա, պիր սէֆարէթխանէ ինչասը իչին, Խաթանպօլտաքի Խթալեա սէֆարէթխանէսինէ պիւյիւք պիր արտա թրբ էյլէմիշ օլուպ, Խթալեա հիւքիմէթի տախի քէնտի թարաֆընտան, Ֆրլօրանստաքի Սալթանաթը սէնիյէ սէ-ֆիրինէ իգամէթինէ մախսուս օլմագ իւզրէ, պիւյիւք պիր խանէ թէրք իտէ-ճէք տիր։

(Մէմօրէալ Տէբլամէ)

Խաթանպօլտա ինչա օլունաճագ Թըրամվուէյ արապա եօլլարընըն սահի-պի իմթիեազը պուլունան Գարաբանտա էֆէնտի, կէչէն բազար իրթէսի կիւնիւ, Բարիստէն Տէրսաատէթէ վասրլ օլմուշ տուր։

— Պու կիւնլէրտէ էսէն շիտատէթլի բիւզկէարլար սէպէպինէն Գարաատ-նէզտէ իւչ գրթա եիւքլէնմիշ պէօյիւք թէքնէլէր գարտա սիւմիւշլէր տիր։

— Ըշգօտրատան ալաֆրանկա 11 թարիխլէ Լէվրնի Հէրրլատա եազըլան պիր մէքթուպտ, կէչէնկէրտէ, Հարմ տայիրէսինտէն Սէլամըզ տայիրէսինէ կիտէր իքէն, իւզէրինէ աթէշ իսիլմիշ օլան Սէլի պէյին, վէֆաթ էյլէմիշ օլ-տուղու պիլտիրիլմիշ տիր։

Զէքմէճէ միւֆասսրրըճէլրը, միրի-միրանլըզ բիւթպէսի իլէ, Բ՝ըրէթրէ գայիմագամը սապրգ սատատէթլու Մահ-մուտ Սէվգա էֆէնտիյէ,

Էնդարէ վիլայէթի տէֆթէրտարլըը-ղը, իւչինճիւ օրտուսի Հիւմայուն մուհասէպէճիսի սապրգ սատատէթլու Է-յուպ էֆէնտիյէ,

Գօնեա վիլայէթի տէֆթէրտարլըը-ղը, Էնդարէ վիլայէթի տէֆթէրտարը սապրգ սատատէթլու Ֆէվզի էֆէնտիյէ,

Զաղթիյէ մուհասէպէճիսի սատատէթ-լու Սալիհ էֆէնտիյէ բութպէսի իւլա սընրքը սանիսի,

Տէրսաատէթ մէճլիսի թէմիզ չիւ-պէսի բէյիսի սանիլէյի, բութպէյի սա-նիյէ սընրքը էվվէլ միւթէմայիզի իլէ, տիվանը թէմիզ աղասընտան իզզէթլու Խայրի էֆէնտիյէ,

Խտարէյի զապթիյէ աղալըղը, զապ-թիյէ մէքթուպճուսու սապրգ իզզէթլու Մաղմար պէյ էֆէնտիյէ,

Զաղթիյէ մէքթուպճուլուղու, բութպէյի սանիյէ սընրքը էվվէլ միւթէ-մայիզի իլէ, մէքթուպի սրբալիֆէսի սապրգ իզզէթլու Բէֆի էֆէնտիյէ,

Տէրսատատէթ մէճլիսի թէմիզ չիւ-պէսի ազալըղը բիւթպէյի սանիյէ սը-նրքը էվվէլ միւթէմայիզի իլէ, խտարէյի զապթիյէ աղասընտան իզզէթլու Մուս-թաֆա էֆէնտիյէ,

Շեիւպէի մէզքիւր աղալըղը, Զէք-մէճէ մութասարրըքը սապրգ իզզէթլու Հապիպ բաշայա,

Մէքթուպի զապթիյէ օտասը սէր խալիֆէլէյի, վէգայի մէմուրիյէթի ին-զիմամը, վէ բիւթպէյի սանիյէ սընրքը սանիսի իլէ Շաքիր էֆէնտիյէ,

Շեիւպէի մէզքիւր աղալըղը, բիւթ-պէի սանիյէ սընրքը սանիսի իլէ իզզէթ-լու Սաբիհ էֆէնտիյէ,

Շեիւպէի մէզքիւր միւմիյիզլէյի, բիւթպէի սանիյէ սընրքը սանիսի իլէ իզզէթլու Նաճիմ էֆէնտիյէ,

Պու քէրրէ զապթիյէտէ թէչքիլ օ-ղունան թուլումդա մէճլիսի ըիյասէթի, Սթապլը ամիրէ միւտիրլիյի բայէսի իլէ իզզէթլու Հիրաէլին պէյէ,

Ուրֆա մութասարրըքը սատատէթլու Շէպլի բաշա հագրէթլէրինին տամատը իզզէթլու Պէհճէթ պէյէ Սթապլը ա-միրէ միւտիրլիյի բայէսի,

Պօնա վիլայէթի բուսումաթ նէզա-ըէթի, բիւթպէի սաիսէ իլէ Տէրսաա-տէթի էմթաա կէօմրիւյիւ նէզարէթի մուավինի բիֆաթլու Զիւհտի էֆէնտիյէ,

Տիվանը ահքեամը Սուլիյէ աղասըն-տան սատատէթլու հաճի Ահմէտ էֆէնտի հագրէթլէրինէ, իւչինճիւ բիւթպէտէն պիր գըթա Մէճիտիյէ նըշանը զիյ-շանը իհսան պույրուլմուշ տուր։

Տիվանը ահքեամը Սուլիյէ աղասըն-տան պաշ քեաթիպ սատատէթլու Հա-լէթ պէյ էֆէնտի հագրէթլէրինէ բիւթ-պէի իւլա սընրքը էվվէլի,

Տաախիլիյէ նէզարէթ ճէլիլէսի մու-հասէպէճիսի սատատէթլու Հիւսնիւ էֆէն-տիյէ բիւթպէի իւլա սընրքը սանիսի թէվճիհ պույրուլմուշ տուր։

ԹԷԼԷԳՐԱՖԻՅԷ

Մանչեսթէր մարսսա ՆԷԼՏՐ-Ֆ.

(Ա.Ա. Բիւրօ.)

ԻՆԳԻԼԹԷՐԱ

Լոնդրա 31 յունվար

Ռուսիա խսթիզրազը իչին իմզալա-նան մէպլաղ, փիայաեա չրգաբըլան սէհիմլէրի զայէթլէ թէճավուզ իթմէքտէ տիր։ Կըրայթ Ըսթէրն նամ պիւյիւք վարթր պու կիւն զուրաեա վասրլ օլտու։

ԹԻՒՃԱՐԻՅԷ

Էվվելքի հաֆթա կիպի, կէչէն հաֆթա զարֆընտա տախի ախզ ու իթթարար էյի պիր հալտէ պուլունմուշ տուր, վէ էկէր հավա-լար էյի կիթմիշ օլսա իսի, իչլէրին տահա զիեատէ այրըմըշ օլաճաղընտա չիւրէկ եօք իսի։ լաքին պունու իլէ պէրաբէր աղ վա-գթատան ախզ ու իթանըն ուսուսի սուրէթտէ այրըճաղը մէմուլ օլունմագտա տրը։

Բամպէ։ — Ամնի հալտէ պուլունմագտա օլուպ, նասրլ քի պունտան ադամէ սէօյլէ-միշլիզ տիր, երնէ էօյլէ զանն իտէրիզ քի, չօգ բամուգ չրգան մահէլլէրտէ նէնի մահ-սուլուն նէ հալտէ պուլունմագտա օլմասը անլաշըլընճատտէք, պէօյիւք պիր ֆուրգ կէօրիւլմէյէճէք տիր։ Բամուգ արանմագտա վէ խարիճէն տախի սըքարրը օլունմագտա տրը։ Անատօլու մալի պուլունմատրգը սէ-պէպինտէն, սաթըճրլար, Կիւրճի վէ Ամէմ մալի ալմագտա տրբլար։ Իզմիր մալի, ֆի-նաթը իսմէն օլտուղու հալտէ, օղգասը, 12 1/2–13 զչ. Կէյվէ մալի, 12–12 1/2. Ամանա մալի, օղգասը 11–11 1/2 զչ. ա գօլայճա սա-թըլմագտա տրը։ Կիւրճիւ մալի, 9 1/2–10 1/2 զչ. ա, Ամէմ մալի, 9 1/2–9 3/4։

Ամֆէն։ — Հալեա էյի պիր հալտէ տէվամ իթմէքտէ տիր, վէ էկէր բիրացատա մէվճուտ չօգ մալ պուլունտա իսի, տահա զիեատէ իչ օլաճագ իսի, լաքին պուրատա ազ մալ պուլունտուղու մէպէպինտէն, պուրատա կէչէն սըքարրշլար Իզմիրէ իրսալ գըլընմըշ տրը։ Չիւնքի օրատա մէվճուտ էֆէյի մալ պուլունտուղունտան, խսթէնիլէն մալ էն-վէնճէ սաթրն ալընա պիլիր։ պուրատա ի-սէ, եէտէլէրինտէ պիր գաչ քիլֆ մալի պուլունանլար, զայէթ եիւքսէք ֆիեաթ մաթլուպ իթմէքտէ տիրլեր։ Կէչէն 15 կիւն զարֆընտա, ճինսինէ կէօրէ, օղգասը 400–415 զչա օլտուղու հալտէ, պիր ազ չէյ սա-թըլմըշ տրը։

Կէ-ըէոզը։ — Իշ օլմամըշ տրը։ Ֆիեաթը իսմէն օլտուղու հալտէ, մըսկալը 17 1/2–21, ճինսինէ կէօրէ։

Նոֆոզը։ — Սոն տէֆա օլարագ վէրտի-կիմիզ խատպէրլէրտէն պէրու, էվէյլիճէ իշ օլմուշ տուր։ Պէօյիւք գըսմը, Ամանեա խ-չին, վէ ազ պիր չէյ տախիլի իհթիեաճաթ իչին օլտուղու հալտէ, էէրէք մէվճուտ մալէն վէ կէրէք սոնրատան թէսլիմ օլունմագ իզզէ ճէսիմճէ մալ սաթըլմըշ տրը։ Հիւքիմէթ տախի, պաղը նէզարէթլէր իչին օլտուղու հալտէ պիր գաչ պին զանթար մալ սաթըն ալմըշ տրը։ Բումէլի մալի, երդանմըշ, օղ-գասը, 12–12 1/2 զչա գօլայճա սաթըլմագտա տրը։ Անատօլու մալի, երդանմըշ, 11–11 1/2 զչ։ Բումէլի մալի, երդանմամըշ, 7 1/4–3/4 զչ։ Անատօլու մալի, երդանմամըշ, 7 1/2–7 1/2 զչ։ Ցօպրուճա մալի, 8 1/2–8 3/4. Կիւրճիւ մալի, եարրմ երդանմըշ, 6 1/2–7 զչ։ երդանմամըշ 4 1/4–1/2։

Թէֆթիխ։ — Ատի ճինսէն պիր ազ չէյ սա-

թըլմագտա տրը։ Էնկիւրիւ, Պէյպազար, վէ Գաստամպօլ էյի ճինա մալ փիճացատա սա-լա եօգ տուր։ Եէնի մահսուլ մէյանա չըգ-մաերնճա, մէղքիւր մալէն պուլունմահա-ճագ տրը։ Էնկիւրիւ, Պէյպազար վէ Գաս-տամպօլ մալի, ֆիճաթը իամէն օլտուղու հալտէ, օգգասը 49–50 դր։ Վան վէ Գօնեա մալի, աշաղը ճինա, 22–23 դր։ Մէղքիւր մա-հէլլերին մահսուլու օլարագ, փիճացամըզ-տա պիր գաչ եիւզ պալեա մալ պուլուն-մագտա աբր։

Բէրրա։ – Ֆիճաթճա պիր ֆարգ օլմա-եըպ, կէչէն 15 կիւն զարֆընտա ազ իշ օլ-մուշ տուր։ Գայսէրի վէ Էնկիւրիւ մալի, պիրինճի ճինա։ օգգասը, 16–16 1/2 դր։ Իքին-ճի ճինա, 14–14 1/2։ Թօգաթ, Ըզմիրիպ, Եօզղաթ վէ սայիր մահէլլէրին մալի 12–14դր։

Գէբզէ։ – Թօգաթճպագրրը, օգգասը 9 1/2 –10 1/2 դր։ Օսմանլը լիրասընըն ֆիճաթընա կէօրէ։

Մաշը։ – Շու սօն կիւնլէրտէ, Ավսթրիա վէ Ինկիլթէրրատա եօլլամագ իշին, աղ պիր չէյ մալ ասթըն ալընմըշ տրը։ Փիճացամըզ-տա, մէվճուտ մալ չօգ պուլունուպ, ֆի-ճաթլար եիւքսէլէճէք եէրտէ։ Մուղայիրի օլարագ տեւշմէյէ մէյեալ պուլունմագտա տրրլար։ Ահէմ մալի սիճահ, օգգասը, 11–11 1/2 է կիւճ իլէ սաթըլմագտա տրը։ Անա-տօլու մալի, 10–10 1/2 դր։ պէճազ մազը, 6–6 1/2 դր։

Պուրսա։ – Իշլեր փիճացամըզտա տուր-կուն պիր հալտէ տէվամ իթմէքտէ օլուպ, իխրաճաթ իշին աղ պիր չէյ սաթըլմըշ տրը։ Գու սէղէպտէն, ֆիճաթլար, հէր նէ գա-տար եէնիտէն տիւշմէտիյէր իսէ տէ, գուվ-վէթսիզճէ թուճթուլմագտա տրրլար։ Փիճ-ացամըզտա հէր ճինատէն օլտուղու հալտէ, եիւզ պին քիլէեէ հագրն մէվճուտ մալ պուլ-ունուպ, կէչէն հաֆթա զարֆընտա 25–30 պին քիլէտէն զիեատէ չէյ սաթըլմամըշ տրը։

Փիճացամըզտա ասլա գօղօրօղ պուլուն-մամագտա տրը։

Ազօֆ սէրթ պուղտաեր դր.	28	–29	քիլէսի
Պէսարապիա »	» 27	–28	»
Թունա »	» 26	–27	»
Անատօլու »	» 23	–24	»
Բումէլի »	» 24	–25	»
Թունա եումշագ պուղ.	» 23	–24	»
Բումէլի » »	» 21	–23	»
Թունա գօղօ օղու		14–14₁₀	»
Անատօլու »		13₁₀–14	»
Թունա արբասը	» 11	–11₁₀	»
Բումէլի »	» 12	–12₁₀	»

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

Գալաթա 31 յունվար

Կէչէն սէքիզ կիւն զարֆընտա Պօրսա դայէթ տուրկուն պիր հալտէ օլմուշ օլուպ, պու ախշամ Էսհամը Ումումիյէ 48 1/2 գա-բանմըշ տրը։ Հէր նէ գատար Երմէնիլէր Թարաֆընտան չօգ Էսհամը Ումումիյէ սա-թըլմըշ իսէ տէ, պունուն իլէ պէրապէր, Էսհամը մէղքիւր 48 7/40 տան ուշաղը տիւշ-մէմիշ տիր։ գավիէն պիլտիրիլտիկինէ նէզա-րէն, Երմէնիլէր, Իսթանպօլ Թարաֆընտան, Եանի Օսմանլըլարատան ախզ իյլէտիքլէրի էմրլէր մուհիպինճէ, Էսհամ սաթըմըշլար տրը։

Մալիէ Թարաֆընտան, պու կիւնլէրտէ, սէնէտէ 0/0 ֆայիզէ վէ պէտէլինէ ալթը այ վատէլի պօնօ վերիլէրէք Գալաթա պանդա-լարընտան 300 պին լիրալըգ պիր իսթիգրազ օլունմուշ տուր։ Մէղքիւր մէպլազ իլէ, Մը-սրը Թարաֆընտան Պապը Ալիյէ Թէրք օլու-նան զըրհը դարագլարըն պէտէլի էօտէնէ-ճէք իմիշ։

Սօսիէթէ Ժէնէրալը սէհիմլէրի 2 լիրա, 90 պաշ իտէյօր։ Մուղայիրի օլարագ, Գը-բէտի Օթթոման սէհիմլէրի աղ պիր չէյ սիւշ-տիւ։

Եէնի իսթիգրազ իւզէրինէ իշ օլմամըշ տրը։ Բրբօր, 5 1/2/40։

Լօնդրա իւզէրինէ չէքիլմիշ գամպիօ, 110 14/–110 1/2։ Բարիզ իւզէրինէ չէքիլ-միշ գամպիօ, 22,85–22,95։

ՖՕՆՏՕ ՖԻՆԱՆՍԱՐԸ

Լօնդրա 1 էէրվէր

Ինկլիզ զօնս. գաբան.	92 1/4
Օսմ. իսթիգ. (65) գաբ.	66 1/2 տէն 1/8
Էսհամը ումումիյէ աչըլ.	43 1/2 տան 1/8
» » գաբ.	43 1/2 տան 1/8

Եէնի Օսմ. իսթիգրազը 1/2 տէն 1/8 պաշ իտիեօր

Պօրսա տուրկուն գաբանը

Վիէննա գամպիօսու	121

Բրէս 1 էէրվէր

Ֆրանսըզ ֆոնտօսու, աչըլար	73,50
» » գաբանտը	73,57
Իթալիան ֆոնտօսու աչըլար	54,85
» » գաբանտը » »	55,15
Օսմ. իսթիգրազը (65) գաբանտը	335
Էսհամը ումումիյէ աչըլ.	43,70
« գաբ » »	43,82
Եէնի Օսմանլը իսթիգրազը	303,27
Պօրսա գավի գաբանտը	

ԷՍՀԱՄԸ ՈՒՄՈՒՄԻՅԷ
ԳԱԼԱԹԱ ԲԻԱԶԱՍԸ

Յունվ. 20	Ախշամ գաբանտը . . .	47– 37
» 21	Սապահ աչըլար	47– 38
» »	Էն եիւքսէք » » . .	4 –– 5
» »	Էն աշագր » » . .	48– 1
» »	Սաաթ 6 » »	–

ԱԶԳԱՅԻՆ

Տիւն ախշամ Պապը–զապթիէ Թարաֆընտան, Պէյօղլու վէ Օրթա-քէօյտէ սաքին օլան Էրմէնի Գաթօլիք-էրէրինտէն պէշ նէֆէր քէսան ճէլպ էյէ-մէսի իշին, Պէյօղլու միւթէսարրֆլը-ղընա պիր էմրնամէ իրսալ գելընմըշ օլ-տուղու, մէսմուիմիզ օլմուշ տուր։

—Հասունեանէրն, Բօմատան կէօն-տէրմիշ օլտուղու էմրնամէ իլէ, ազ իտիլմիշ օլան սապրգ տեղապահրն ազ-լի, Բօմատա պուլունան պիր Էրմէնի Գաթօլիյի բիսղոպոսու իլէ, Թէկէկրաֆ վէ մէքթուպ վասրթասըյլա կիղլի մու-խասպէրաթտա պուլունմուշ օլմասընա համլ իտիլմէքտէ իմիշ։

— Պու կիճէ Պէյօղլունուն Ս. Յով-հան Ոսկեբերան քիլիսէսինտէ, Էրմէնի Գաթօլիքէրինին, պիր մէճլիսէ ճէմ օլաճաղլարը սէօյլենմէքտէ տիր։

— Ս. Յովհան Ոսկեբերան քիլիսէ-սինին իշխանլար վէ միւթէվէլլիլէրի մա-րիֆէթի իլէ աղլ իտիլմիշ օլան սապրգ մեծաւոր Ծաղիկեան վարդապետ, կէ-չէն բազար կիւնիւ, թիւ պատարագ սէօյլէմէք իշին զգեստ իսթէմիշ, վէ բէտտ իտիլմիշ օլտուղունտան, պիր մայ-րապետին մալի օլան զգեստի էլէ կէ-չէրէրէք, թիւ պատարագը սէօյլէմիշ տիր։

1 յունվար 1870

Նոր դարէ, նոր պարբէրէ
Բայց ո՞ր է նոր . . .

. . . Էֆէնտի, անշուշտ առաջ քեզ տուած խրատս կը յիշես, որով ինչ ըսել ուզելս ալ հարկաւ հասկցար, այն է կամ ոմանց պ՛ս պէտք է առաջեան դրիչ գործածես, եւ կամ լրագիրդ ծալես մէկդի ելլես, քանզի ալ մեր ազգը՝ այն քու ճանչցած ազգդ չէ, նա՝ ի շնորհս արքունի եւ արդարասէր պաշտօնէից եւ բարեկարգ ուսումնարանաց եւ ազգասէր ու քաղաքասէր հովուաց ալ ճըշմարտախօս գրիչի կարօտութիւն չունի։

Ահա նոր տարի, նոր պատրիարք, եւ հին դարէն մնացած նոր գլուխներ բոլորտիքդ պատեր են, բայց չելլես նոր ու օգտակար գործ փնտռես . . .

Նայէ անգամ մը դէմդ ինքնո՞ր խօսք հասկցող ալամարան, փաստաբան եւ կարծը գրիչի տեր նոր գլուխներ դիզուեր են։

Դուն խրիմեան Հայրիկի գոյնս իր գահը եկած տեսն դէմն ելլելիք կամ ոմանց կողմէն գիտամբ հանուելիք դժուարութիւնները եւ փիսիքական շարժումները փորձառու լինելովդ յանդիմանան կը դիմ կատարագրես, ոմանք կելլեն քեզ հասկացուելու համար ջանաց, ու հիմա դէմ կը խօսի կըսեն։

Դուն Խորէն եպիսկոպոսին մէկ գործը պատժոյ արժանի չճանչնալով իրաւանց պաշտպան կանգնել կը ջանաս, ասնանք՝ նորին անցեալը եւ անցեալին բոլոր պարագաներն լրար լուսնելով քեզ հասկացուելան մէջ բռնած կը կարծեն ընելով դուն այսինչ ատեն անոր դէմ գրած ես, եւ կամ ան քեզի դէմ է։

Դուն՝ Իզմիրի առաջնորդ Նիկողոս եպիսկոպոսին իր պաշտօնը թողելով իրեւ հրաւ իրակ Տրապիզոն դրկուելու համար կանչուելը անյարմար, կամ օրինաց դէմ գտնել եւ հասկցունել կուզես, ասնանք անոր անցեալի զեղծումները իրար շփոթելով քեզ դէմ պատուար քաշել կը ճգնին, իբրեւ թէ մէկուն պակսութիւնը արդարութեամբ անգամ մը գատապարտած ըլլայ նէ մէկը, անոր յանիրաւի նախատուած ատենն ալ գանի պաշտպանելու իրաւունք չկրնար ունենալ։ Քանի որ ատանկ սքանչելի արամաբաններ դէմդ կան, ալ ի՞նչ յանդգնութիւն է ելլել գրիչ շարժել, եւ զրկեալին իրաւունքը պաշտպանելու ջանալ։ Ալ լուռ մնա՛ն է, քանզի ալ եա երթալ կը պարտիմ։ Եա երթալը ջանքի, իրաւունք եւ արդարութիւն պօռալու կարողութիւն չթողուր, հասկցա՞ր, ուրեմն ալ լուռ։

Ուշադրութեամբ աչքէ անցուր անգամ մը լրագիրները, եւ տես ի՞նչպէս ազուորիկ փոստաբանութիւններով լեցուն, եւ թէ ի՞նչպէս ներկայիս իրաւունքները անցեալին իրաւ կամ անիրաւ զեղծմանց զոհելու ճիգ կայ։

Խոշոր անունները–ազգին հոգին կը-ծող ցեղերը – տես ինչ պատուով դեռ կը յարգուին, կիսամեռ չօրպաճիութիւնը եւ կամ ձեւաւորեալ ու քչիկ մը կարգի մտած բարբարոսական տէրէպէյութիւնը՝ տես ի՞նչպէս ասոնց փաստաբաններու շնորհիւ գլուխ վերցուցեալ կսկսին։ Նոր պատրիարքն ի՞նչ ընէ, նոր տարին ի՞նչ աւելի ձիրք ունի, երբ անցեալը այն մահարոյր անցեալը – դեռ կիշնէ . . .

Աբգ՝ . . . Էֆէնտի, քանի որ դեռ ներկան՝ աս երկրին մէջ անցեալին դրժդոյն քօղը եւ անցեալին գլուխները կը-կրէ, ի՞նչպէս կրնայ ներկային պատուղը բերել։ Կուզե՞ս որ աս նիւթին վրայ քեզի երկարօրէն խօսիմ, – ոչ, ժամանակս անդին է, ի՞նչու վատնեմ. քիչ մը համբերէ –։

Նոր պատրիարքս ի՞նչ կընէ, նոր տարին ի՞նչ կը բերէ, հին դարու նոր գլուխներն ի՞նչ կը խորհին։ Դուն ազգին նահատակն ու շահատակն ես, դուն կուզես լուսաւորեալ ազգաց նպէս յառաջերթալ, հին ժողովուրդը նոր ընել, նոր դարէն նոր բաժին առնել, ի՞նչ օգուտ, ազգն ալ ատ կուզէ, բայց իր կամքը գերի է, դեռ հին դարը կիշնէ Հայուն հինը՝ թէ եւ փտած, բայց զօրաւոր է։

Տես հոս չօրպաճի մը, հոն էֆէնտի մը, այսինչ տեղ պէյ մը խոշոր խոշոր անուններով դեռ ժողովուրդը կը ճգմեն, կը գերեն եւ կ'գերեն։ Դուն ուզածիդ չափ պօռա, կանչէ, եւ իրաւունք ըսէ, մարիկ ընողն ով է։ Ազգասէր մարդ չէ, նա խելք ու ձայն չունի, մարդն իր համար չէ սահմանուեր, այլ ուրիշին, մարդը՝ մարդուն տէրն է դարձեր, Աստուած հոն գործ չունի։

Դուն գործ չունիս նէ, ըսէ որ աղքատ ու հարուստ, էֆէնտի եւ պէյ՝ ամէնքն հաւասար են։ Ժողովուրդ՝ իր պաշտօնէից տէրն է, կամ ծառան տէր է դարձեր, եւն. քանի որ իմաստակ բաստաբաններն այնպէս կուզեն, եւ կամաւ կը գերիանան . . .

Ինչո՞ւ կը զարմանաս, կամ կը բարկանաս ճշմարտութիւն խօսելուդ համար, երբ քեզ դէմ կը գնին ոմանք։ Չի՞ս տեսներ, ինչպէս դեռ ամէն տեղ կեղծաւորութիւն, մարդահաճոյութիւն եւ երեսպաշտութիւնն իբրեւ աստուածպաշտութիւն կը՝ յարգուի եւ իբրեւ քաղաքավարութիւն խնկելի եւ ոտնելի է։ Դուն է ճշմարտութեան ձայնը, ո՞վ կրնայ անոր պիրով ականջ տալ։ Այս մասին Ասիա՝ իր հարստահարեալ եւ կաշկանդեալ վիճակին մէջ մասամբ իւր կգայ իր պակասութիւնը եւ ակամայ կը սանի, եւ կը մեղադրէ զՊոլսեցին։ քանզի այն ազատ երկիրն ալ դեռ իրեն վիճակէն կը գանէ, եւ կը տեսնէ որ դեռ հոն ալ ճշմարտութիւնն ու իրաւունքը խոշոր խոշոր անուններու զոհ կը լինի։ Ուրեմն իր հինօրեայ վիճակը ի՞նչ յոյս եւ մխիթարութիւն կրնայ ունենալ նոր Պատրիարքէն, նոր տարիէն եւ նոր Սահմանադրութենէն, երբ դեռ շատերու խորհուրդ եւ կարծիք այն վշտակէզ անցեալին պտուղն են։

Շողոքորթութիւնը մահ է մարդկային սեռի, իսկ ճշմարտասիրութիւնը կեանք։ Եթէ ոմանց պէս կուզես մարդկային զարգացման եւ յառաջդիմութեան փախճան դնել, շողոքորթէ դուն ալ, եւ եթէ ճշմարտութիւնը ձեռքէ չթողուս, այնպիսեաց հաճոյ չես թուիր, զինուքառաւելմահը կընտրեն քան թէ ՝կեանքը, լաւ է հայածանք ապրիլ՝ քան թէ շողոքորթութեամբ հաց մուրալ . . .

Խորէն

ՅԱտիանց Եփրատայ

Խարբուրդ, Համբէթ-իլ Ազիզ
3 յունվար 1870.

. . . Էֆէնտի.

Շու ախիտէքի թահրիրինէ միւսլրատթ իտէճէկիմ տէ հէրէթամիզ ճիւմլէլէրին իւզէրինէ, Զաթը մալի սըմաթի թաճիտարիլէրինին նազարը մէրհամէթ նէնզարի ալիլէրի՝ ճճիգանէ տալէթ վէ զաթընըզ միւթէէսիր միւթասալանա իհալէ իտէրիմ։

Թարիխի միւվէրրէխտէն չէնտ կիւն ագոտէմ, մահալլըմզին Էրմէնի միլլէթի բահիպի Պետրոս էֆէնտի, քէնտի բուհանի մէմուրիյէթինի իճրա իթմէք իչին գարիյէլէրէ ազիմէթ իտուպ, ավէթինտէ շէհիրտէն պիր սաաթ մէսաֆէի պա-իտէ, պիր հիւքիւմէթ զապթիյէսի, միւմանիլէյհին գարշըսընա չրգրպ, պիլ-մէիգ նէ նիյէթէ մէսնի, թապանճա էն-տախթ իտէր։ Լաքին հիքմէթի պարի պու էա, միւմանիլէյհէ իսապէթ իթմէ-յուպ, ասլա պիր խասարաթի մուճիպ օլմազ։ Վէ միւմանիլէյհ բահիպին մուայէ-թինտէ պուլունանլար սէրիան ուլաշուպ տէրտէթի իտէրլէր, վէ հիւքիւմէթի մա-հալլիյէսէ պիթ թէսլիմ, մահպէսէ իլ-գա օլունուր։

Պիր իքի կիւն սոնրա, իրան շահպէն-տէրի, միւմանիլէյհէ պիր մէքթուպ թահ-րիր իտուպ, մէրգում զապթիյէնին իրան թէվազիսինտէն օլտուղունու տէրիսա-թը իթիտիրիր։ Վէ պինտէն ալէյհ մահ-պէստէն թախլիյէ օլունմասընը իսթիտա իտէր։ Լաքին գարինի սէմ օլմազ։ Վէ էր-հալէթիւ հազրի իսթինթադլարընա միւ-պաշէրէթ օլունմամըշ իսէ տէ, իշնթոն-կիմիզէ նէզարէն, եէվմի գարինլէրտէ միւպաշէրէթ վէ բույէթ օլունանճագ ի-միշ։

Իւմիտի գովլատիզ, քի էվվէլա, հիւ-քիւմէթ, իրան թէպատանտան զապթի-յէ նասպ իթմէք, նիզամ մատիլէթնի-զանը ճիհանտարիլէրինէ մուդայիր օլտու-ղունու տէրիսաթը իտուպ, սանիյէն ի-ճապ իտէն իսթինթադլարընա հիւանի նազար իլէ էնդար պույուրուճագլար տրը։

. . . Էֆէնտի, հէր կիւն ատէյիլ տաղ-լարտա եապանլարտա, իլլա հայթա հիւքիւմէթ պուլունան մահէլլէրտէ տա-խի պարպարլըգ էքսիք տէյիլ՝ տէտիկի-նիզ կիւն պէ կիւն թագվիյէթ պուլմագ-տա տրը։ Ումարըզ քի, զագէթաի միւ-թէպէրինիզին պիր քէօշէսի, իշ պու-մուխթասար մէքթուպումուզա իհսան պույուրուճագսընըզ։ Դ. Եաղբէան

Օրթաքէյ 20 յունվար 1870.

. . . խմբագիր։

Ձեր ազգօգուտ օրագրոյն 1132 թըվոյն մէջ Ե. Ո. սարսրագրութեամբ նամակ մը եւ Հռովմէական Հայ եղբարց արդի խնդրոյն վրայ յօդուած մը հրատարակուած է, բարեհաճեցէք յարգոյ հասարակութեան ծանուցանել որ վերոյ-

[illegible]

[illegible]

[illegible]